

Шевченко А.В., ст.гр. ПТБ-16-мд, Капітаненко Н.П., доц., к.ю.н. – науковий керівник

ПРАВОВИЙ СТАТУС АВТОРА КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра МОУП

Останнє сторіччя характеризується швидким технологічним розвитком. Інтернет, різноманітні комп'ютерні програми стрімкими темпами увійшли в сучасне життя і набули широкої популярності. Зручність та необхідність використання вказаних продуктів прогресу створило проблему захисту їх авторів та визначення їх правового статусу, що і актуалізує дослідження питання.

Встановлення правового статусу автора комп'ютерної програми передбачає, перш за все, звернення до поняття «комп'ютерна програма». Відповідно до ст. 1 Закону України «Про авторське право та суміжні права» від 23 грудня 1993 р. комп'ютерна програма – це набір інструкцій, у вигляді цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах) □1□.

Згідно ст.18 вказаного закону, комп'ютерні програми охороняються як літературні твори. Отже автор (автори) комп'ютерної програми є суб'єктом (суб'єктами) авторського права. Автору комп'ютерної програми належать особисті немайнові права (невідчужувані, безстрокові) і майнові права (відчужувані, строкові). Інколи майнові права можуть належати роботодавцю, якщо це передбачено трудовим договором.

Серед позитивних рис охорони продуктів інтелектуальної творчої діяльності за допомогою механізму авторського права варто виділити такі, як презумпція авторства та тривалий термін дії авторського права

Однак даний механізм охорони має і певні недоліки. Так, ототожнювати комп'ютерну програму і літературний чи художній твір є не зовсім коректною дією. Крім того, ще одна проблема криється в ст.8 Закону України «Про авторське право та суміжні права», відповідно до якої правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі». Тобто, якщо, наприклад, змінити зовнішній вигляд програми, але залишити її призначення, то вона вже буде вважатися новим об'єктом авторського права.

Також варто відзначити, що комп'ютерна програма має ряд ознак, які притаманні об'єктам патентного права. Наприклад, якщо розглянути цільове призначення більшості комп'ютерних програм, то можна зазначити, що вони використовуються як засоби виробництва (керування технологічними пристроями, обробка даних, тощо) [2□].

Отже, згідно чинного законодавства автор комп'ютерної програми є суб'єктом авторського права. Але такий підхід має певні недоліки, та власне і комп'ютерну програму не можна чітко визнати об'єктом авторського права, бо вона має ознаки об'єкта патентного права. Для визнання авторства творця комп'ютерної програми потрібно створити систему експертної перевірки (подібну до системи перевірки в патентному праві), але забезпечити доступність до даної системи (що є характерним для механізму авторського права).

Література:

1. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
2. Жуванов Д., Стогній Є. Яку форму правової охорони обрати для комп'ютерної програми? // Інтелектуальна власність. - 2003. - № 9 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.romanenko.biz/ua/library/article_program.html

